

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

63. An si quis, v. g. fornicetur in Oratorio privato, committeret sacrilegium? Vnde, an talis circumstantia, sit necessario in confessione aperienda? Ex p. 9. tract. 1. r. 20.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Theol. mor. tract. 1. Exam. 17. c. 4. n. 130. vbi sic ait: Vltimo denique Ecclesiarum ad Indulgentias Cru-

RESOL. LX.

An si quis visitat Oratorium domus sue pro Missa celebranda approbata, lucratur Indulgentiam Bullae Cruciatæ cum onere visitandi Ecclesias, vel Altaria? Et visitando Oratorium quinquies, an teneatur intrare, vel exire quinquies Oratorium, vel sufficit, vt quinquies corde visitet, non autem motu corporali? Et explanatur quid sub nomine Ecclesie intelligatur. Ex p. 9. tract. 12. Ref. 47.

Respondet affirmatiue cum Agidio Trullench in expost. Bulla Cruciatæ, lib. 1. §. 6. dub. num. 2. Quid sit ait: Quæ est primò quid hic nomine Ecclesie intelligatur respondeo intelligi Templum ad diuinum cultum dedicata, Monasteria, Hospitalia, Oratoria priuata, cum etiam eremitoria, quia hæc omnia sub nomine Ecclesie absolute sumpta comprehendimus, vnde potest quis Indulgentiam iterationum visitando Oratorium priuatum lucrari, quia præsertim in fauorabilibus censetur Ecclesia; vnde vir nobilis visitando quinquies Oratorium suum ab Episcopo designatum, & approbatum, lucratur hanc Indulgentiam. Quidam tamen limitat, quando talis vir est infirmus, vel in oppido, in quo non sunt quinque Altaria, repetitur, quam quidem limitationem reiciendam censeo, quia, vt dictum est, Oratorium, absolute loquendo, sub nomine Ecclesie comprehenditur; cur ergo hic fauor limitabitur? Adde cum Rodriguez sic visitantem Oratorium priuatum quinquies non teneri intrare, vel exire quinquies Oratorium, quod libenter admitto, sed sufficere vt quinquies corde visitet, non autem motu corporali, quia Ecclesia in suis præceptis ita obligare videtur, vt homo politicus appareat, quod etsi prohibe sit, probabilius tamen existimo requiri aliquid motum corporalem, etsi modicum & bene compositum: vt si post primam visitationem, seu orationem finitam profundè caput & corpus inclinaret, per quam inclinationem visitationes satis distinguantur, hæc omnia Trullench, cui adde etiam Ludouicum de la Cruz in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 8. dub. 13. numero 2.

RESOL. LXI.

An quis in Oratorio priuato possit consequi Indulgentias concessas per Bullam Cruciatæ? Et, quando pro lucranda Indulgentia Bulla Cruciatæ, quis teneatur visitare quinquies Altaria, & visitat Altare sui Oratorii tantum, non teneatur dimoueri loco, nec quinquies Oratorium exire, & intrare, sed solum possit illud quinquies visitare, dummodo qualibet visitatione finita, saltem corpus, & caput inclinet in signum distincta visitationis? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 31.

Ententiam affirmatiuam, quam olim, tanquam probabilem, docui, aliqui impugnarunt, & præsertim quidam Theologus Societatis Iesu. sed im merito. Vnde, me citato, illam tenet nouissimè Garcias in Summa, tract. 1. difficul. 8. dub. 1. punct. 2. n. 21. vbi sic ait: [Preguntata aig. no. si visitando los Oratorios priuados, y rezando alli lo que manda la Bula Cruzada, ganará la Indulgentia plenaria, que se gana en las Iglesias, visitando cinco Altares, d vno Tom. 17.

cinco vezes, quando en la Iglesia no ay mas, que vno? Respondent Villalobos in expost. Bulla Cruciatæ, clausula 8. num. 4. Trullench. eod. tract. lib. 1. §. 6. dub. 2. num. 2. Ludouicus a Cruce ibidem, disp. 1. cap. 8. dub. 13. num. 2. Diana part. 5. tract. 12. resol. 47. que ii: por que el Oratorio se comprehende debaxo de nombre de la Iglesia, pues es esto fauor, y se ha de estender. Estos mismos Autores passan adelante, y preguntan, si es necesario hazer cinco mouimientos para ganar la Indulgentia, por no auer mas que vn Altar en el Oratorio, y auz de visitarse cinco Altares, d vno cinco vezes; y responden con Rodriguez, que no es necesario entrar, y salir cinco vezes; pero que es necesario algun mouimiento, qual es acabada vna visitacion, inclinar el cuerpo, y acabaça algo para la otra, con cuya accion se distinguen suficientemente las cinco estaciones.] Ita ille: cui adde nouissimè, etiam me citato, Leandrum de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 75. & Machadum tom. 1. lib. 3. part. 2. tract. 4. doctum. 5. num. 4. Verùm ait Bardi in Bull. Cruc. part. 2. tract. 4. cap. 4. sect. 4. num. 31. quicquid sit, an Oratorium priuatum, & domesticum, designatum ad Missas celebrandas hic veniat sub nomine Ecclesie, in præsentia sufficit venire sub nomine Altaris: nam eo ipso, quòd sit destinatum ad Sacrificia in eo facienda, nihil illi deest ad rationem Altaris propriè dicti.

RESOL. LXII.

An dicta Oratoria priuata gaudeant priuilegio Immunitatis Ecclesie? Et quid de Oratoriis priuatis Religiosorum ratione claustris, & Grangiarum? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 18.

§. 1. Affirmatiue respondet Henriquez penes Trullench in decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 1. num. 9. sed ipse merito contrarium docet. Dico itaque, quòd Ecclesie immunitate gaudet Oratorium publicum auctoritate Episcopi constructum, & perpetuo cultui diuino dicatum; ita vt amplius in vsus profanos transferri non possit; hoc enim censetur locus sacer, & religiosus. Secus autem de Oratorio, seu Capella, quod priuati habent in domibus suis, quæ priuata auctoritate sunt constructæ, quamuis in eis Episcopus celebrandi facultatem dederit cum licentia Pontificis: quia hic locus non dicitur sacer, & religiosus, nec immutabiliter dicatus cultui diuino. Ita tenet etiam Sanchez in Opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 2. & Barbosa de iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 68. vbi testatur ita declarasse sacram Congregationem Episcoporum, & Regularium, die 17. Iunij 1617. quod ego etiam * alibi adnotau. & notat Lezana in summ. tom. 3. verb. Immunitas, num. 4. Vide etiam Emmanuelem Themudo in decisionibus Archiepiscop. Vlyssip. tom. 1. decis. 45. n. 29.

2. Verùm supradicta non procedunt in Oratoriis priuatis religiosorum, (de quibus * infra?) quia dicta Oratoria, cum potius publica sunt in ordine ad religionem, licet priuata exclusionem extraneorum Immunitate gaudent; si non ratione sui, saltem ratione claustris, aut Grangiarum, quæ tali Immunitate gaudent, vt ex priuilegio concessio Ordini Cisterciensium refert Rodriguez tom. 2. quæst. 75. articul. 2. Et ita hæc sententiam tenet Bordonus in consil. reg. tom. 2. resol. 90 num. 6.

RESOL. LXIII.

An si quis, v. g. fornicaretur in Oratorio priuato, committeret sacrilegium? F 3 Vnde,

Sup. sequentibus abhine in Ref. 2. annot. præterita, post medium vsque in fine, & pro parte leg. infra in trad. 3. Ref. 130. post mediu, vers. Quando. & inferius in tr. 5. Ref. 34. §. vlt.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 1. Ref. 9. §. 2. ad mediu, vers. nam in Oratoriis, & hic supra in Ref. 12. §. Verum. in principio.

* Alibi in Ref. 1. annot. præterita.

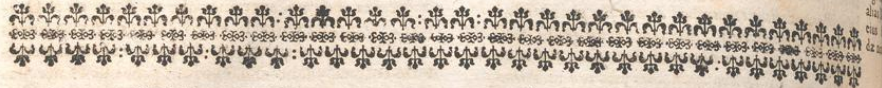
* Infra in Ref. que hic est supra 1. §. Verum. & in aliis annot. secundæ dicti §.

V N A
B N I A
I I I I V
I I I

Vnde, an talis circumstantia sit necessario in confessione aperienda? Ex p. 9. tr. 1. Rel. 20.

§. 1. Negatiuè respondeo cum Bordonio in *confessis regul. tom. 2. resol. 90. n. 7.* vbi sic ait: Luxurians in hoc Oratorio sacrilegium non committit, nisi sit locis consecratus, vel benedictus. Ratio defumitur ex etymologia ipsius nominis, à quo tenet

argumentum, quia nulla res sacra læditur. Ita ille, cui adde Sanchez de *matrimon. lib. 9. disp. 15. n. 39.* vnde talis circumstantia non est in confessione aperienda, vt tradit Pellizzarius in *Manual. re. tom. 2. tract. 5. cap. 3. sect. 1. numero 44.* & me citato Leandrus de *Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 1. §. 4. quæst. 25.* cum Barbosa de *iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 16.*

TRACTATUS TERTIVS DE BULLA CRUCIATÆ Atque de eius Priuilegiis, Absolutionibus, Dispensationibus, & Votorum Commutationibus.

RESOLVTIO PRIMA.

An sumentes Bullam Cruciatæ auerentur Indulgentias, si Rex non expendat elemosynam contra Turcas?

Et an in hoc casu teneatur Rex ad restitutionem?

Et an Pontifex possit Bullam Cruciatæ reuocare, & non concedere?

Et quid elapso anno sexennij?

Et obiter queritur, an simplex Sacerdos, qui Missam celebrat pro stipendio, & sui laboris pretio, possit suam operam Petro addicere? Ex p. 1. tract. 1. & Misc. 2. Resol. 49.

§. 1. As vs est curiosus, & à paucis, quos legerim, pertractatus ad illum verò affirmatiuè responderet Pater Mendo in *Bullam Cruciatæ tract. Appendiculus miscellanea cap. 2. num. 9.* vbi sic ait; Hinc respondendo questionem vulgari, an Bulla sumentibus prodesset, si Rex elemosynam ex illa congestam in alios vsus, & non in expeditionem, profunderet? affirmatiua pars est tenenda, quia obtinetur finis proximus intentus à Pontifice, sicut si indulgentia concederentur erogantibus elemosynam ad ornamenta altaris, seu Ecclesiæ, eam obtinerent erogantes, etiam si ea à colligentibus illicitè usurparetur. Ita ille, qui plus addit, videlicet, Hoc casu non teneri Regem ad restitutionem. Etenim Pontifex ei applicat præfatam elemosynam, vt reddatur potentior ad expeditionem contra infideles: eaque applicatio effectum absolute sortitur, dum redditur potentior, ac fit dominus eius pecuniæ, quam si profundat, postquam dominum obrinuit, & si peccet, nulli tamen iniuriam facit, nec contra iustitiam delinquit. Sicut bona Ecclesiastica tenetur Clericus post suæ familiæ decentem sustentationem, in pauperes ac pia opera infundere, ad id enim applicat illi Pontifex prouentus eiusmodi, vt se sustentet, ac reddatur potens ad pauperes sustentandos: atramen, quamuis illicitè eos prouentus infumat, restituere non tenetur, eo quod applicatio eorum fuerit ei absolute præstita, & dominium eorum adquisierit. Hac omnia Pater Mendo.

2. Sed si aliquis curiosus inquirat, an Pontifex pos-

sit Bullam Cruciatæ reuocare, & non concedere? Respondeo, quod circa hoc dubium Pater Mendo obiit supra in *Bull. Cruc. disp. 2. cap. 6. mem. 3. cum seqq.* sic ait; Afferro posse Pontificem reuocare Bullam intra durationis annum, dum tamen sit specialis causa, & compensationem faciat his, qui illam acceperunt, si habeat vnde faciat, & si non habeat, ad bonumque commune expediat reuocatio, posse sine compensatione reuocare, aliter autem non posse. Nam quando priuilegium est concessum per modum contractus lucratii & onerosi per se loquendo, non potest à concedente reuocari, nisi compensationem faciat, quippe concedens, etiam si Princeps sit, pacta cum subditis inita seruare tenetur; cum hæc ex naturali iustitia oriatur obligatio, nec possit ille subditum pro libito bonis eius spoliare; dominium namque eorum ordinatum non habet.

3. Sed priuilegium Bullæ Cruciatæ est onerosum, & per modum contractus lucratii expeditum; igitur Pontifex concedens solum potest intra durationis annum illud reuocare, si ad sit specialis causa, & compensationem faciat. his, qui illam acceperunt, si habeat vnde faciat, & si non habeat, poterit id sine re compensatione præstare.

4. Elapso tamen anno sexennij, cum cessent rationes hucusque factæ, & Bulla sit gratia pendens à Pontificis beneplacito, poterit ab eo reuocari, non expectato sexennio, nisi forte in concessione Bullæ ad sexennium Pontifex ab Hispaniæ Rege aliquam summam elemosynæ acciperet in pium aliquod opus, tunc enim debet iuxta dicta re compensationem illi præstare, & etiam, si concessio ad integrum sexennium esset gratia remuneratiua alicuius obsequij erga Sedem Apostolicam specialis, & nondum remunerati, si remuneratio ex iustitia deberetur, nam si solum ex gratitudine, etiam ex gratitudine solummodo, re compensatione debebitur. Sufficit autem, vt dicatur priuilegium irreuocabile, quod sit remuneratiuum ex gratitudine, cum nunquam de Principe præsumatur, obsequia sibi præstita, absque grati animi exhibitione signorum, manere irremunerata, fore permissurum. Hucusque Mendo.

5. Et propter hanc limitationem de agendo de præfenti dubio sic asseruit nouissimè Ioannes Caramuel in *Theologia fundamentali fundam. 13. q. 2. num. 345.* Sum